

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/259/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5315208907
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Hartelová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5315208907.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a členiek senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a JUDr. Táne Rapčanovej, v právnom spore žalobcu: Ing. I. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom T. G. XXXX/XX, C., zastúpeného splnomocneným zástupcom PROSMAN A PAVLOVIČ, advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Hlavná 31, Trnava, IČO: 36 865 281, proti žalovaným: 1/ COOP Jednota Čadca, spotrebné družstvo, so sídlom Palárikova 87, Čadca, zastúpená splnomocneným zástupcom JUDr. Milanom Vysockým, advokátom so sídlom R. XXX, Q., 2/ Obec Nová Bystrica, so sídlom Nová Bystrica, IČO: 00 314 145, zastúpená splnomocneným zástupcom STEHURA & partners, v. o. s., so sídlom Fraňa Kráľa 2080, Čadca, IČO: 47 246 863, o zaplatenie 2.316,17 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 4C/277/2015-298 zo dňa 31. mája 2018, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu vo výroku III. zrušuje.
- II. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch I. a II. vo vzťahu k žalovanému 1/ potvrdzuje.
- III. Žalovaný 1/ má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.
- IV. Vo vzťahu k žalovanej 2/ rozsudok okresného súdu vo výroku I. a II. mení tak, že žalovaná 2/ je povinná zaplatiť žalobcovi 2.316,17 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 09. 01. 2016 do zaplatenia, všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- V. Žalobca má voči žalovanej 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Čadca rozsudkom č. k. 4C/277/2015-298 zo dňa 31. 05. 2018 žalobu žalobcu voči žalovaným 1/, 2/ v celom rozsahu zamietol (výrok I.), žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/, 2/ trovy konania, každému v rozsahu 100 % (výrok II.) a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu Čadca titulom trov preddavkovaných štátom sumu 13,20 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.).

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovaným 1/, 2/ zaplatenia sumy 2.316,17 eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby do zaplatenia, titulom náhrady za bolesť v celkovej výške 1.648,- eur, straty na zárobku vo výške 633,26 eur, účelných nákladov spojených s liečením - nákladov na pohonné hmoty vo výške 19,91 eur a nákladov za vyhotovenie lekárskeho posudku vo výške 15,- eur na tom skutkovom základe, že dňa 12. 01. 2015 okolo 13:30 hod. spadol na prístupovom chodníku k predajni žalovaného 1/, na parcele vo vlastníctve žalovaného 2/, v dôsledku pošmyknutia sa na neupravenom, zľadovatenom chodníku, v dôsledku čoho utrpel zlomeninu tela ramennej kosti. Žalobou si uplatnil nárok voči žalovanému 1/ ako

vlastníkovi nehnuteľnosti, ktorý zodpovedá za úpravu priliehlych chodníkov a voči žalovanému 2/, ktorý zodpovedá za správu a údržbu týchto chodníkov (§ 9 ods. 2, 3, 4 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a § 12 ods. 5 vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon)), podperne poukázal aj na prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka.

Súd, citujúc ust. § 420 ods. 1 až 3, § 438 ods. 1, 2, § 441, § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka žalobu žalobcu zamietol.

Súd mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že žalobca utrpel úraz, teda že mu vznikla škoda na zdraví, ktorá skutočnosť nebola sporná ani medzi stranami konania. Nebol sporný ani dátum úrazu 12. 01. 2015, ktorý vyplýva z evidencie záchrannej služby a lekárskeho správ. Spornou bola aktívna legitímácia žalobcu a pasívna legitímácia žalovaných 1/, 2/. Podľa záveru súdu žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie svojej aktívnej legitímácie. Žalobca bol v čase úrazu v pracovnom pomere u svojej manželky, v pracovnom pomere u manželky žalobcu bol aj jediný svedok úrazu - svedok H.. Uvedený svedok v čase úrazu v služobnom vozidle zamestnávateľky - manželky žalobcu - realizoval rozvoz tovaru, teda používal vozidlo na výkon pracovných povinností v rámci pracovnej doby. Žalobca v čase úrazu, tiež v pracovnom pomere u svojej manželky, sedel v služobnom vozidle počas realizácie rozvozu tovaru v prospech spoločnej zamestnávateľky. Tvrdenú dovolenku žalobca nepreukázal, nepreukázal kto a v akej výške mu dovolenku preplatil, nepredložil pracovnú zmluvu, pracovnú náplň, nepreukázal kto vyplatil nemocenské dávky za úraz, ani iné dôkazy. Žalobca neuviedol meno osoby, u ktorej si chcel v daný deň kúpiť model lietadla, nekonkretizoval mená, priezviská, adresy zákazníkov, ktorým svedok H. rozvážal tovar, aby si žalovaní výsluchom svedkov mohli overiť, či žalobca sedel v čase úrazu vo vozidle a či sa úraz stal pri plnení pracovných úloh a na ktorom mieste. Pokiaľ ide o miesto úrazu, súd ustálil, že skutočnosť, že úraz bol hlásený v katastrálnom území T. H. nedokazuje zároveň, že k úrazu v katastri T. H. aj došlo. K úrazu mohlo dôjsť aj v katastroch iných obcí, v ktorých mali zastávky a nahlásený mohol byť v katastri T. H.. Vierohodnosť tvrdení svedka H. v tomto smere považoval súd za ovplyvnenú, nakoľko svedok je v pracovnom pomere u manželky žalobcu, keď svedka H. žalobca nahlásil až dodatočne. Pri prijatí tohto záveru súd vychádzal aj zo skutočnosti, že vozidlo malo byť už o 13:42 hod. v pohybe mimo katastra T. H., kým fotografie z miesta tvrdeného úrazu majú čas 13:43 hod., 13:44 hod. Svedkyne, ktoré mali žalobcovi poskytnúť pomoc, tvrdenie žalobcu nepotvrdili, uviedli, že ho nevideli spadnúť, nevideli úraz, neposkytovali mu prvú pomoc.

S poukazom na ust. § 195 ods. 1 Zákonníka práce súd dospel k záveru, že v čase pracovného úrazu bol žalobca v pracovnom pomere u svojej manželky spolu so svedkom H. a nevytlúčil, že k úrazu nedošlo pri plnení pracovných úloh - rozvoze tovaru. Z toho dôvodu nevytlúčil, že v spore o náhradu škody na zdraví je pasívne legitimovaný v nadväznosti na § 195 ods. 1 Zákonníka práce zamestnávateľ a nie žalovaní 1/, 2/. Zároveň po tom, čo by zamestnávateľ - manželka žalobcu - zaplatila škodu na zdraví, následne by mala právo ako aktívne legitimovaný subjekt vymáhať škodu od žalovaných 1/, 2/ a preukazovať, že ku škode na zdraví u jej zamestnanca - žalobcu - došlo v príčinnej súvislosti s porušením povinností na strane žalovaných 1/, 2/ v nadväznosti na § 420 Občianskeho zákonníka.

Vychádzajúc z uvedených zistení žalobca podľa súdu nepreukázal ani pasívnu legitímáciu žalovaných 1/, 2/, keď k úrazu mohlo dôjsť aj v iných lokalitách než v Novej Bystrici, čo žalovaní 1/, 2/ namietali. Žalobca neunesol dôkazné bremeno, že sa úraz nestal v katastri obcí Kysucké Nové Mesto, Radoľa, Krásno nad Kysucou, Zborov nad Bystricou, Stará Bystrica. Miesto tvrdeného úrazu zároveň predstavujú 3 pozemky, teda 3 pasívne legitimované subjekty - žalovaní 1/, 2/ a tretí subjekt, ktorý nie je žalovaným subjektom. Lokalizovať miesto úrazu na obhliadke za prítomnosti svedka je odborná geodetická otázka. Označené miesto pádu na fotografii neznamená presnú definíciu, či ide o pozemok žalovaného 2/, alebo prístup pre žalovaného 1/. Bez odborného vyhodnotenia znalcom - geodetom súd nemá právo posúdiť odbornú otázku - komu prináleží pozemok označený žalobcom a svedkom ako miesto vzniku úrazu. Nenavrnutím tohto dôkazu žalobca neunesol dôkazné bremeno na lokalizáciu miesta pádu a na preukázanie pasívnej legitímácie žalovaných 1/, 2/. Pokiaľ ide o pád žalobcu, súd zároveň konštatoval, že jeho pád nikto nevidel, okrem svedka H., ktorého však považoval za zaujatého. Z uvedeného dôvodu súd žalobu žalobcu voči žalovaným 1/, 2/ v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2, § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) a žalovaným 1/, 2/, ktorí boli v celom rozsahu úspešnou stranou konania, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Súd podľa § 259 C. s. p. zároveň zaviazal žalobcu ako neúspešnú stranu konania nahradiť Slovenskej republike titulom trov preddavkovaných štátom sumu 13,20 eur za použitie osobného motorového vozidla na obhliadku na mieste samom dňa 10. 08. 2016.

2. Proti tomuto rozsudku podal žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) C. s. p. odvolanie, ktorým sa domáhal jeho zmeny spočívajúcej vo vyhovení žalobe.

Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena vo vzťahu k svojej aktívnej vecnej legitímácii, ktorý súd založil na zistení, že v čase úrazu bol v pracovnom pomere u svojej manželky, sedel v jej vozidle, na ktorom svedok M. H. vykonával rozvoz tovaru. Z dôvodu, že tento svedok bol tiež v pracovnom pomere u jeho manželky, považoval súd tohto svedka zároveň za zaujatého. Podľa súdu prvej inštancie jeho úraz zo dňa 12. 01. 2015 možno považovať za úraz pracovný, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh.

Žalobca nesúhlasil so záverom súdu, že úraz, ktorý utrpel, je pracovným úrazom, za ktorý objektívne zodpovedá jeho zamestnávateľ. Pokiaľ mu súd v tejto súvislosti vytýkal, že nepredložil pracovnú zmluvu, pracovnú náplň, dôkazy na preukázanie toho, kto mu vyplatil nemocenské dávky, dovolenkový listok ani iné dôkazy, uvedené nepredložil z dôvodu, že ani jedna zo žalovaných strán v konaní netvrdila, že jeho úraz je pracovným úrazom, resp. nenamietali, že v deň úrazu nečerpal v práci dovolenku, ale riadne si plnil pracovné úlohy, a preto by mal za jeho úraz objektívne zodpovedať zamestnávateľ.

Žalovaní až na pojednávaní dňa 31. 05. 2018 prvýkrát namietli popri ich pasívnej vecnej legitímácii v konaní aj jeho aktívnu vecnú legitímáciu, avšak aj to len s odôvodnením, že bol v čase úrazu v pracovnom pomere. Skutočnosť, že v deň úrazu bol zamestnaný však automaticky nezakladá zodpovednosť zamestnávateľa za akýkoľvek úraz, ktorý jeho zamestnanec počas jeho života utrpí. Ak by žalovaní v konaní aj namietali, že jeho úraz považujú za úraz pracovný, mali práve žalovaní povinnosť toto svoje tvrdenie preukázať.

Namietal tiež tvrdenie súdu o zaujatosti svedka M. H., ktorý záver súd odvodil zo skutočnosti, že svedok bol v čase úrazu v pracovnom pomere u jeho manželky. Pri posúdení výpovede svedka, spolu s ďalšími dôkazmi, ktoré boli v konaní vykonané, je evidentné, že svedok vypovedal pravdivo o všetkých okolnostiach za akých došlo k úrazu. Ak súd považuje svedka H. za zaujatého z dôvodu, že je v pracovnom pomere u jeho manželky, rovnako by mal považovať za zaujaté i svedkyne D. a I., ktoré sú v pracovnom pomere so žalovaným 1/ a svedka H., ktorý je v pracovnom pomere u žalovaného 2/.

V ďalšom uviedol, že súd prvej inštancie mu v napadnutom rozhodnutí vytýkal, že neoznačil mená, priezviská a adresy zákazníkov, ktorým svedok H. v deň úrazu rozvážal tovar. Týmito informáciami však nedisponoval a nemal dôvod ich od svojho zamestnávateľa zabezpečovať, nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynulo, že jediným priamym svedkom jeho úrazu bol M. H., preto výsluch akejkoľvek inej osoby na preukázanie miesta jeho úrazu by bol zbytočný. Ak žalovaní považovali za potrebné vypočítať zákazníkov, ktorým svedok H. dňa 12. 01. 2015 rozvážal tovar, mohli súdu predniesť návrh na doplnenie dokazovania dopytom na zamestnávateľa svedka, k čomu však zo strany žalovaných nedošlo.

K času uvedeným na fotografiách predložených v konaní, ktoré zachytávajú schodnosť miesta pádu a mali byť vyhotovené o 13:43 hod. a 13:44 hod., pričom zo záznamu jász vyplýva, že motorové vozidlo, v ktorom sedel, sa dalo z miesta úrazu do pohybu v čase o 13:42 hod. uviedol, že k časovej odchýlke došlo nastavením času v mobilnom telefóne, ktorým bol stav miesta jeho pádu vyfotografovaný. Ide pritom iba o rozdiel 1 minúty a 2 minút, nie o rozdiel niekoľkých hodín, ktoré by vzbudzovali zjavnú nedôveru k tomuto dôkazu. Dôvod tejto minimálnej časovej odchýlky pritom vysvetlil vo svojom podaní zo dňa 30. 04. 2018, napriek tomu sa súd s týmto zdôvodnením nijakým spôsobom v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal.

Žalobca nesúhlasil ani so záverom súdu o nepreukázaní pasívnej vecnej legitímácie žalovaných, ktorý záver súd založil na tom, že skutočnosť, že vozidlo, v ktorom sedel na mieste spolujazdca, sa v čase o 13:27 hod. nachádzalo v Obci Nová Bystrica, kedy bol úraz aj hlásený na operačné stredisko záchranných služieb ešte neznamená, že k jeho úrazu došlo aj reálne v Obci Nová Bystrica.

K záveru súdu o nepreukázaní pasívnej vecnej legitímácie žalovaných, založenom na nevznesení procesného návrhu na znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a kartografie z dôvodu, že miesto tvrdeného úrazu predstavujú tri pozemky, a teda lokalizácia miesta úrazu je odborná geodetická otázka, uviedol, že súdu prvej inštancie podaním zo dňa 30. 04. 2018 oznámil, že návrh na vykonanie znaleckého dokazovania znalcom z odboru geodézie a kartografie nepodá, nakoľko takéto dokazovanie považuje za nedôvodné. Nesúhlasil s názorom súdu, že označenie miesta pádu je otázkou odbornou. Svedok H. a aj on označili miesto kde došlo k úrazu a žalovaní sa následne vyjadrili komu patrí pozemok a kto vykonáva správu tohto pozemku - žalovaný 2/. Medzi stranami nie je sporná skutočnosť komu patrí pozemok, na ktorom sa v čase pojednávania na mieste samom nachádzala kaluž vody, ktorú on a svedok H. označili ako miesto pádu a kto vykonáva jeho správu. Miesto, na ktorom došlo k vzniku jeho úrazu, a tým k poškodeniu jeho zdravia, je podľa jeho názoru nepochybne určené tak, že sa jedná o pozemok v k. ú. T. H. na parc. č. 4891/1 vlastnícky patriacom žalovanému 2/.

3. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu vo vzťahu k nemu ako vecne správny potvrdiť.

Súd prvej inštancie podľa neho správne zistil skutkový stav, správne aplikoval a interpretoval príslušnú hmotnoprávnu normu na zistený skutkový stav a jeho rozhodnutie bolo vydané v súlade s príslušnými ustanoveniami procesného práva. Poukázal na všetky jeho vyjadrenia a písomné podania, ktoré doručil súdu v priebehu konania. Uviedol, že od začiatku konania popieral svoju pasívnu vecnú legitímáciu v konaní. Žalobca v podanom odvolaní vysvetľuje, že podal žalobu aj voči nemu, nakoľko v čase podania žaloby nedisponoval informáciou, či miesto, na ktorom sa stal jeho úraz, je v správe žalovaného 1/ alebo žalovanej 2/. Žalobca tak dal najavo, že žalobu voči nemu podal len z opatrnosti, pričom nedisponoval dôkazmi, ktoré by preukazovali jeho pasívnu vecnú legitímáciu v čase pred podaním žaloby a takéto dôkazy nepredložil, ani neboli vykonané v štádiu po podaní žaloby. Zamietnutie žaloby voči nemu z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v konaní je tak zákonné.

4. Žalobca v reakcii na vyjadrenie žalovaného 1/ (v tzv. replike) zotrval na dôvodoch odvolania, ako aj vyjadreniach prezentovaných v priebehu konania.

5. Žalovaná 2/ sa k odvolaniu žalobcu, ani k následným podaniam žalovaného 1/ a žalobcu nevyjadrila.

6. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou konania (§ 362, § 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 C. s. p.), preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 380, § 379 C. s. p.) a po zopakovaní dokazovania na nariadenom pojednávaní pred odvolacím súdom v zmysle § 384 ods. 1 C. s. p. výsluchom žalobcu, svedkov M. H., Z. I. a I. H. a oboznámením listinných dôkazov, a to prehľadom vybraných klimatologických údajov za obdobie od 10. 01. 2015 do 12. 01. 2015 pre lokalitu Nová Bystrica, lekárskeho posudkom o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia, dokladom o úhrade faktúry č. 0024, lekárske správy o zdravotnom stave žalobcu, záznamom o hodnotení zdravotného stavu rýchlou zdravotnou službou, rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Považská Bystrica, potvrdením o dočasnej pracovnej neschopnosti, záznamom jász, osvedčením o evidencii motorového vozidla ŠPZ: PU531AT, odpoveďou Operačného strediska záchranej zdravotnej služby SR, fotografiami predloženými žalobcom, prehľadom pohybu vozidla a grafickým záznamom pohybu vozidla Citroen Jumper, potvrdením JC Media s. r. o., rozpisom hovorov používateľa U. D., internetovou stránkou žalovanej 2/, faktúrou za mobilné služby vystavenej U. H., potvrdením knihy jász spoločnosťou Commander Systems, s. r. o., Bratislava, zápisnicou Okresného súdu Čadca o pojednávaní na mieste samom zo dňa 10. 08. 2016, vrátane vyhotovených obrazových snímkov, výpisom z listu vlastníctva č. XXXX, XXX a XXX, kat. úz. T. H., kópiou katastrálnej mapy, k. ú. T. H. a rozsudok okresného súdu vo vzťahu k žalovanému 1/ vo výrokoch I. a II. podľa § 387 C. s. p. ako vecne správny potvrdil a vo vzťahu k žalovanej 2/ podľa § 388 v spojení s § 390 C. s. p. zmenil a žalobe žalobcu vo vzťahu k žalovanej 2/ vyhovel. Vo výroku III. odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 391 v spojení s § 389 ods. 1 psím. d) C. s. p. zrušil.

7. V preskúmanom spore sa žalobca podanou žalobou domáha voči žalovaným 1/, 2/ náhrady škody pozostávajúcej z náhrady za bolesť vo výške 1.648,- eur, náhrady straty na zárobok vo výške 633,26 eur, náhrady nákladov spojených s liečením vo výške 19,91 eur a náhrady nákladov za vyhotovenie lekárskeho posudku vo výške 15,- eur. Škodu si uplatnil v súvislosti s úrazom, ktorý utrpel dňa 12. 01. 2015 okolo 13:30 hod. na zľadovatenom a zasneženom prístupovom chodníku k predajni žalovaného 1/, ktorý sa nachádza na pozemku, C-KN parcele č. 4891/1 v k. ú. T. H. vo vlastníctve žalovaného 2/, ktorý nebol odhrnutý a posypaný, v dôsledku čoho došlo k jeho pošmyknutiu a pádu. Následkom pádu utrpel zlomeninu tela ramennej kosti.

8. Žalovaný 1/ nárok žalobcu v priebehu celého konania neuznal, namietajúc, že zo žaloby žalobcu nevyplýva žiadne porušenie právnej povinnosti žalovaného 1/, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti so vznikom škody žalobcu. Žalovanému 1/ nebolo známe, že by žalobca spadol pred predajňou na chodníku, ktorý je prístupovým chodníkom k predajni, nie je zjavné kde presne malo dôjsť k úrazu žalobcu a za akých okolností, resp. pri akej činnosti. Poukázal tiež na to, že zimná údržba bola riadne zabezpečená.

9. Žalovaná 2/ nárok žalobcu rovnako neuznala. Podľa žalovanej 2/ bol chodník riadne a včas udržiavaný, priechodný, bez ľadu a poľadovice. Žalobca bližšie neuviedol a nepreukázal ako a kde

presne nemala odstrániť závady z chodníka, absentuje príčinná súvislosť medzi vzniknutou ujmom a údajným porušením povinnosti, ako aj zavinenie. Podľa žalovanej 2/ sám žalobca porušil generálnu prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka.

10. Okresný súd o žalobe žalobcu prvýkrát rozhodol rozsudkom zo dňa 09. 03. 2017, ktorým žalobu žalobcu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena a nepreukázanie pasívnej legitímácie žalovaných 1/, 2/, nakoľko žalobca ako miesto úrazu označil parcelu KN-C č. 4891/1, k. ú. T. H., pričom zľadovatená plocha nebola v mieste prístupového chodníka k budove patriacej žalovanému 1/. Žalobca zároveň neniesol dôkazné bremeno, že by k úrazu došlo pred budovou vo vlastníctve žalovaného 1/, eventuálne na parcele KN-C č. 4891/1 vo vlastníctve žalovaného 2/. Z vyjadrenia Operačného strediska záchrannej zdravotnej služby a správy spoločnosti Commander systems, s. r. o., zároveň súd vyvodil, že k úrazu nemohlo dôjsť v Novej Bystrici, keď úraz bol nahlásený záchrannej zdravotnej službe o 13:27 hod., zatiaľ čo motorové vozidlo žalobcu do Novej Bystrice dorazilo až o 13:42 hod., čo vylučuje zodpovednosť žalovaných 1/, 2/. Na základe odvolania žalobcu odvolací súd uznesením č. k. 8Co/219/2017-214 zo dňa 27. 10. 2017 rozsudok okresného zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, majúc zato, že okresný súd založil svoj záver o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaných na nesprávnom skutkovom zistení, a to že k úrazu žalobcu podľa prehľadu jász jeho motorového vozidla muselo dôjsť mimo územia obce Nová Bystrica, ktorá skutočnosť vylučuje zodpovednosť žalovaných za úraz žalobcu, pričom poukázal i na to, že žalovaní v podstate ani nenamietali, že by k úrazu žalobcu v katastri obce Nová Bystrica nedošlo. Odvolací súd konštatoval, že okresný súd nesprávne vyhodnotil listiny predložené spoločnosťou Commander systems, s. r. o., z ktorých možno vyvodiť, že motorové vozidlo žalobcu sa nachádzalo dňa 12. 01. 2015 v katastri Nová Bystrica v čase od 13:24 hod. do 13:42 hod. a nie v čase od 13:42 hod. do 14:05 hod., ako to uviedol okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku. Odvolací súd preto uložil okresnému súdu opätovne vyhodnotiť listiny spoločnosti Commander systems, s. r. o., v spojení s potvrdením operačného strediska zdravotníckej záchrannej služby a po ustálení, že k pádu žalobcu došlo v katastri obce Nová Bystrica ustáli miesto pádu žalobcu a ustáli, či k pádu žalobcu došlo na pozemku, ktorého správa, údržba, resp. schodnosť patrí do kompetencie žalovaného 1/ alebo žalovaného 2/. Okresný súd po vrátení veci odvolacím súdom vyzval strany sporu, aby nahliadli do spisu a produkovali dôkazy k tomu, či k pádu došlo v katastri obce Nová Bystrica. Po zopakovaní dokazovania listinnými dôkazmi následne vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorým žalobu žalobcu zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii žalobcu, ako aj pasívnej vecnej legitímácii žalovaných.

11. Odvolací súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o dôvodnosti žaloby žalobcu voči žalovanej 2/, ktorá za úraz žalobcu zodpovedá podľa § 420 Občianskeho zákonníka ako vlastník a správca pozemku, na ktorom k pádu žalobcu došlo.

12. Odvolací súd mal z vykonaného dokazovania - záznamu o zhodnotení zdravotného stavu osoby zo dňa 12. 01. 2015 a prepúšťacej správy z Fakultnej nemocnice s poliklinikou Žilina zo dňa 15. 01. 2015 - preukázané, že žalobca dňa 12. 01. 2015 utrpel úraz - zlomeninu ramennej kosti. Vznik zranenia žalobcu dňa 12. 01. 2015 v dôsledku úrazu nebolo medzi stranami sporné. Spornou otázkou bolo kde k úrazu žalobcu došlo (či k tomuto došlo pred predajňou žalovaného 1/ na pozemku žalovaného 2/) a kto za túto škodu, úraz zodpovedá.

13. Odvolací súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že k úrazu žalobcu došlo v obci Nová Bystrica na pozemku nachádzajúcom sa pred predajňou žalovaného 1/, ktorý pozemok je využívaný ako prístup do predajne žalovaného 1/, ale aj do iných predajní nachádzajúcich sa v tej istej budove, ako uviedol žalobca. Žalobca na preukázanie svojich tvrdení navrhol výsluch svedka - M. H., ktorý svedok potvrdil skutočnosti uvádzané žalobcom, a to tak ohľadne miesta pádu, ako i stavu pozemku, na ktorom k pádu došlo z hľadiska jeho schodnosti, keď potvrdil, že k pádu žalobcu došlo na ľade a snehu, ktorý sa na danom mieste nachádzal. Žalobca označil miesto pádu na fotografiách, ktoré sú obsahom spisu, na pojednávaní vykonanom okresným súdom na mieste samom (ako je to zrejmé zo zápisnice z pojednávania zo dňa 10. 08. 2016) i na katastrálnej mape vyhotovenej z internetovej stránky <https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis/sk/kataster> predloženej žalobcovi na odvolacom súde. Uvedené bolo v súlade s výpoveďou svedka M. H., ktorý rovnako označil miesto pádu na pojednávaní na mieste samom a opísal okolnosti pádu žalobcu. I keď svedok pri svojom výsluchu na odvolacom súde už nevedel bližšie uviesť okolnosti úrazu žalobcu vzhľadom na odstup času, po prečítaní jeho výpovede na okresnom súde svedok uviedol, že sa v celom rozsahu pridrižiava svojej výpovede pred okresným

súdom, nakoľko v tom čase si to lepšie pamätal. Odvolací súd nemal dôvod výpovedi svedka neveriť len z toho dôvodu, že na odvolacom súde si okolnosti úrazu nepamätal a vychádzal z výpovede svedka uskutočnenej pred okresným súdom. Miesto pádu pred COOP Jednota Nová Bystrica je uvedené aj v oznámení Operačného strediska záchrannej zdravotnej služby Slovenskej republiky zo dňa 18. 03. 2016, z ktorého vyplýva, že dňa 12. 01. 2015 operačné stredisko prijalo na linku tiesňového volania hovor o 13:27:11 hod., ktorým bol oznámený pád I. D., nar. XXXX, na ľade pred COOP Jednota Nová Bystrica. Z prehľadu pohybu motorového vozidla, ktorým sa žalobca viedol, vyplýva, že motorové vozidlo v čase od 13:24 hod. do 13:42 hod. stálo v obci Nová Bystrica. Žalovaní v priebehu konania síce spochybnili fotografie predložené žalobcom, zachytávajúce žalobcom označené miesto pádu a záznam pohybu vozidla, v ktorom sa žalobca mal v daný deň viezť, na čo však žalobca následne predložil fotografie miesta s vyznačením podrobností o mieste a čase ich vyhotovenia a potvrdenie spoločnosti JC Media, s. r. o., Dubnica nad Váhom o vytlačení fotografií v štyroch kópiách s EXIF kódom daných fotografií a potvrdenie spoločnosti Commander Systems, s. r. o., Bratislava o tom, že údaje uvedené v knihe jász pre firmu Ing. U. D. - TAMA za vozidlo Citroen Jumper s ŠPZ: PU 385BC za obdobie 12. 01. 2015 sú zaznamenané podľa polohy v reálnom čase, preto potvrdzujú správnosť údajov, ktoré GPS jednotka zaznamenala a potvrdili, že údaje o kilometroch a polohe sa v systéme Commander zmeniť nedajú. Súčasťou vyjadrenia je grafický záznam jazdy daného vozidla a prehľad údajov jász. Samotnú skutočnosť, že uvedené vyjadrenie podala súkromná osoba (spoločnosť) pritom odvolací súd nepovažuje za spôsobilú vyvolať pochybnosti o vyhlásení spoločnosti o správnosti údajov zaznamenaných GPS jednotkou vo vozidle a nemožnosti zmeny týchto údajov. Výskyt žalobcu v danom čase pred predajňou žalovaného 1/ v Novej Bystrici (v Novej Bystrici malo vozidlo len jednu zastávku) potvrdila vo svojej výpovedi pred okresným súdom i svedkyňa I. D., ktorej výpoveď odvolací súd oboznámil v rámci oboznámenia zápisnice z pojednávania na okresnom súde podľa § 205 C. s. p., vzhľadom na to, že svedkyňa sa zo zdravotných dôvodov nemohla na pojednávanie na odvolacom súde dostaviť, z ktorého dôvodu žalovaný 1/, ktorý výsluch svedkyne navrhoval, od svojho návrhu upustil.

14. Pokiaľ žalovaní v priebehu konania poukazyvali na skutočnosť, že žalobca sa počas dňa 12. 05. 2015 (pred zastavením v Novej Bystrici) zastavil na viacerých miestach, do ktorých svedok M. H. realizoval rozvoz, možno len ťažko uveriť, že by žalobca utrpel zranenie napr. v Starej Bystrici (kde motorové vozidlo, v ktorom sa žalobca viedol, malo poslednú zastávku pred zastávkou v Novej Bystrici) a so zranením pokračoval v ceste. Pokiaľ žalovaná 2/ namietala miesto pádu s poukazom na záznam o zhodnotení zdravotného stavu osoby rýchlou zdravotnou službou, z ktorého vyplýva, že tento bol zhodnotený na parkovisku v Zborove, z oznámenia Operačného strediska záchrannej zdravotnej služby SR vyplýva, že úraz bol nahlásený o 13:27:11 hod. (v ktorom čase sa motorové vozidlo, v ktorom sa žalobca viedol nachádzalo v obci Nová Bystrica) s tým, že k tomuto došlo pred COOP Jednota Nová Bystrica, následne o 14:01:58 hod. bolo operačnému stredisku hlásené, že pacienta vezú oproti záchranke s tým, že už sú v Starej Bystrici pri kostole. Následne k prevzatiu pacienta rýchlou zdravotnou službou došlo o 14:12 hod. v Zborove nad Bystricou. Námetka žalovanej 2/, že k úrazu nemohlo dôjsť v obci Nová Bystrica s poukazom na skutočnosť, že žalobcu prevzala rýchla zdravotná služba na parkovisku v Zborove nad Bystricou preto neobstojí.

15. Vychádzajúc z vykonaných dôkazov potom odvolací súd, hodnotiac tieto samostatne, ale i vo vzájomnej súvislosti, nemal pochybnosti o tom, že k pádu žalobcu došlo na pozemku C-KN parc. č. 4891/1, k. ú. T. H. vo vlastníctve žalovanej 2/. Vlastníctvo uvedenej parcely vyplýva jednak z listu vlastníctva č. XXX, kat. úz. T. H. a uvedenú skutočnosť - vlastníctvo pozemku, ktorý žalobca označil ako miesto pádu potvrdila i žalovaná 2/. Uvedenú skutočnosť opakovane uviedol i žalovaný 1/. Odvolací súd sa v tomto smere nestotožňuje so záverom okresného súdu, že ide o odbornú otázku, keď vlastníctvo pozemku, na ktorom došlo k pádu žalobcu podľa miesta označeného žalobcom a svedkom H. nebolo medzi stranami následne sporné.

16. V nadväznosti na záver okresného súdu, že žalovaný nepreukázal, že k úrazu žalobcu nedošlo na inom mieste, odvolací súd uvádza, že pokiaľ žalovaní mali za to, že k úrazu žalobcu došlo, resp. mohlo dôjsť na inom mieste, dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo práve žalovaných, nie žalobcu. Pokiaľ totiž žalobca tvrdil, že sa mu úraz stal v Novej Bystrici, zaťažovalo ho dôkazné bremeno vo vzťahu k tomuto tvrdeniu, nie vo vzťahu k tomu, kde k úrazu nedošlo.

17. Odvolací súd mal tiež preukázané, že na pozemku, na ktorom došlo k pádu žalobcu, bol ľad a sneh, čo potvrdil nielen žalobca, ale aj svedok M. H.. Z prehľadu vybraných klimatologických údajov za

obdobie od 10. 01. 2015 do 12. 01. 2015 pre lokalitu Nová Bystrica Slovenského hydrometeorologického ústavu, Regionálne stredisko Banská Bystrica vyplýva, že v danej lokalite dňa 12. 01. 2015 sa vyskytovalo sneženie v prehánkach s výškou novej snehovej pokrývky 1 cm, výškou celkovej snehovej pokrývky 11 cm. Teplota vzduchu 2 m nad úrovňou terénu o 07:00 hod. bola zaznamenaná mínus 1,6 °C, o 14:00 hod. mínus 0,3 °C. V predchádzajúcich dňoch, dňa 10. 01. 2016 bol v danej lokalite zaznamenaný dážď s úhrnom zrážok 14,4 mm, výška celkovej snehovej pokrývky 15 cm, teploty od 0,6 °C o 07:00 hod. ráno do 5,4 °C o 21:00 hod. večer, dňa 11. 01. 2016 bolo zaznamenané sneženie s výškou novej snehovej pokrývky 5 cm, výška celkovej snehovej pokrývky 8 cm, s teplotami od mínus 0,7 °C ráno o 07:00 hod. do mínus 1,4 °C večer o 21:00 hod. Uvedené zodpovedá i fotografiám predloženým žalobcom, zachytávajúcimi miesto pádu žalobcu. Z výpovede žalobcu vyplýva, že fotografie boli vyhotovené mobilným telefónom žalobcu, uvedené potvrdil i svedok H.. Pokiaľ žalovaní poukazovali na čas vyhotovenia fotografií (13:43 hod. a 13:44 hod.), z ktorého vyplýva, že tieto mali byť vyhotovené v čase, keď už bolo motorové vozidlo so žalobcom na ceste z Novej Bystrice, odvolací súd akceptoval vysvetlenie žalobcu, že k posunu času mohlo dôjsť vzhľadom na nastavenie času na zariadení, ktorým boli obrazové záznamy vyhotovené, keď k vyhotoveniu fotografií malo prísť dodatočne po naštartovaní vozidla pri odchode z miesta úrazu. Údaj o tom, že došlo k pádu na ľade a snehu bolo pritom uvedené i bezprostredne pri ohlásení úrazu pri volaní na tiesňovú linku a pri prevzatí žalobcu rýchlou zdravotnou službou. Z výpovedí svedka I. H. a Z. I. vyplýva, že i keď žalovaná 2/ udržiavala v zimnom období prístupovú cestu k predajni žalovaného 1/, uvedený pozemok bol upravovaný len čiastočne, pričom z ich výpovede vyplýva, že miesto pádu žalobcu odhrnuté nebolo. Svedok H. uviedol, že odhrňa len časť pozemku od schodov do predajne žalovaného 1/ kolmo na cestu a 2 m smerom k žltej budove, pričom z fotografií v spise je zrejmé, že k pádu žalobcu malo dôjsť mimo tento priestor. Pokiaľ svedkyňa Z. I. uviedla, že prístup do predajne posypujú, uviedla, že posypú to, čo žalovaná 2/ odhrnie. Skutočnosť, že v daný deň bolo primrznuté a sneh zároveň vyplýva i z výpovede svedkyne I. D. pred okresným súdom.

18. Vychádzajúc z takto zisteného skutkového stavu odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, mal za preukázanú jednak aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, ako aj pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej 2/. Pokiaľ ide o žalovanú 1/, odvolací súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že táto nie je v spore pasívne vecne legitimovaná.

19. Vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii žalobcu odvolací súd uvádza, že tento je aktívne vecne legitimovaným subjektom na podanie žaloby, keď je to práve žalobca, ktorému v dôsledku úrazu dňa 12. 01. 2015 vznikla škoda, ktorú si uplatnil podanou žalobou. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom okresného súdu o nepreukázaní aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ktorú odvodil z nepreukázania čerpania dovolenky, nepreukázania kto a v akej výške mu dovolenku preplatil, nepredloženia pracovnej zmluvy, nepreukázania kto vyplatil nemocenské dávky za úraz. Odvolací súd zdôrazňuje, že žalobca má dôkazné bremeno ku skutočnostiam, ktoré tvrdí, nie ktoré netvrdí. Tvrdenie žalobcu, že v daný deň čerpal dovolenku nebolo žalovanými rozporované, spochybnené (napriek konštatovaniu okresného súdu). Pokiaľ žalovaní v priebehu konania poukazovali na viaceré zastávky, ktoré žalobca absolvoval spolu so svedkom M. H., uvedené produkovali vo vzťahu k možnému miestu úrazu, nie vo vzťahu k spochybneniu povahy cesty žalobcu. Je zrejmé, že pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že žalobca bol v čase úrazu zamestnaný, z ktorého dôvodu prichádza do úvahy zodpovednosť zamestnávateľa za tento úraz, uvedené nezodpovedalo vykonanému dokazovaniu, ani tvrdeniam strán konania v kontradiktórnom procese. Odvolací súd len dodáva, že i v prípade, ak by žalobca v daný deň plnil pracovné úlohy, uvedené automaticky neznamená, že každý úraz, ktorý by v daný deň utrpel, by bol pracovným úrazom (pracovný úraz je poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním, t. j. ak by zamestnanec utrpel úraz počas cesty na obed či prestávku, takýto úraz by pracovným úrazom nebol).

20. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitímáciu žalovaných, odvolací súd dospel k záveru, že zodpovednosť žalovanej 2/ za škodu vzniknutú žalobcovi je daná, a teda žalovaná 2/ je pasívne vecne legitimovaná v spore.

21. Žalobca sa uplatneného nároku voči žalovaným 1/, 2/ domáhal s poukazom na ust. § 9a ods. 3, 4, zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), v zmysle ktorého správcovia miestnych komunikácií zodpovedajú za škody, ktorých príčinou boli závady v schodnosti na priechodoch pre chodcov na miestnych komunikáciách a prejazdnych úsekoch ciest cez mestá a obce, miestnych komunikácií určených výhradne pre chodcov a na chodníkoch, okrem prípadu, že preukážu, že nebolo

v medziach možností tieto závady odstrániť, ani na ne predpísaným spôsobom upozorniť a vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností, ktoré v súvisle zastavanom území hraničia s cestou alebo miestnou komunikáciou, zodpovedajú za škody, ktorých príčinou boli závady v schodnosti na príľahlych chodníkoch, ktoré vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom a neboli bez prieťahov odstránené. V konaní však nebolo preukázané, že by pozemok, na ktorom došlo k pádu žalobcu, bol chodníkom či komunikáciou v zmysle zákona č. 135/1961 Zb., i keď tento je bežne využívaný pre prístup do predajne žalovaného 1/, či iných predajní nachádzajúcich sa v tejto budove. Uvedenú skutočnosť mal súd preukázanú z výpovede svedkyne Z. I. i svedka I. H., ktorí uviedli, že na tomto pozemku sa parkuje. Výpoveďami týchto svedkov mal zároveň súd vyvrátené tvrdenie svedkyne I. H. na pojednávaní na okresnom súde, ktorá uviedla, že pred predajňou nikto neparkuje. Využívanie predmetného pozemku na parkovanie bolo preukázané i zápisnicou z pojednávania na mieste samom uskutočnenom okresným súdom, z ktorej vyplýva, že počas pojednávania na predmetnom pozemku zaparkovali vodiči viacerých motorových vozidiel. Uvedená parcela je vedená ako zastavané plochy a nádvorja. Žalovanej 1/, ktorá nie je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, ani nebol preukázaný akýkoľvek jej vzťah k predmetnej parcele, tak nevyplýva povinnosť udržiavať pozemok, na ktorom došlo k pádu žalobcu. Výlučnou vlastníčkou a správcom predmetného pozemku je žalovaná 2/, vo vzťahu ku ktorej, vzhľadom na povahu pozemku, však rovnako nie je daná povinnosť podľa zákona č. 135/1961 Zb. Uvedené však nevyklučuje zodpovednosť žalovanej 2/ ako vlastníčky pozemku podľa § 420, v spojení s § 415 Občianskeho zákonníka, na ktorý žalobca v žalobe alternatívne poukázal.

22. Podľa § 415 Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

23. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

24. Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

25. Podľa § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

26. Záonné ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje všeobecnú prevenčnú povinnosť, ukladá každému povinnosť počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí. V prípade porušenia uvedenej právnej povinnosti, za splnenia ďalších predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, vzniká zodpovednostný právny vzťah za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Všeobecná zodpovednosť za náhradu škody je subjektívnou zodpovednosťou s predpokladaným zavinením škodcu.

27. Predpokladmi vzniku zodpovednostného právneho vzťahu za škodu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka sú porušenie právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinenie, pričom občiansko-právna úprava zodpovednosti za škodu vychádza z prezumpcie nebanlivostného zavinenia (teda nebanlivostné zavinenie sa predpokladá).

28. Súd mal preukázaný vznik škody na zdraví žalobcu (ktorá skutočnosť, ako už skôr konštatoval odvolací súd, nebola medzi stranami sporná) v dôsledku úrazu - pádu na zľadovatenom povrchu. Uvedenú skutočnosť mal súd preukázanú najmä výpoveďou samotného žalobcu, ako aj výpoveďou svedka M. H. či listinnými dôkazmi - volaním na tiesňovú linku, záznamom rýchlej zdravotnej služby. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom okresného súdu o zaujatosti svedka vzhľadom na jeho vzťah k žalobcovi (manžel zamestnávateľa), keď v priebehu konania neboli zistené ďalšie skutočnosti, ktoré by vierohodnosť svedka spochybnili. V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 276/2014 samotný kolegiálny či priateľský vzťah osôb, ktoré sú účastníkmi alebo svedkami škodovej udalosti, nemôže automaticky spochybnovať vierohodnosť obsahu prednesov týchto osôb, obzvlášť pokiaľ tieto osoby boli pred ich výsluchom riadne poučené podľa § 126 O. s. p. (v súčasnosti § 196 C. s. p.). Výpoveď svedka sa v zásade neodchyľovala od výpovede žalobcu. Obaja v podstate rovnako popísali udalosti predchádzajúce vzniku úrazu, miesto vzniku úrazu, vrátane poveternostných

podmienok a okolnosti bezprostredne po úraze. Samotná skutočnosť, že ich výpovede neboli absolútne totožné (svedok uvádzal, že sa žalobca vrátil do vozidla po mobilný telefón, čo žalobca vo svojej výpovedi pôvodne neuviedol) nemá vplyv na vierohodnosť výpovede svedka, keď nejde o zásadný rozdiel vo výpovediach, ktorý by bol spôsobilý ovplyvniť vierohodnosť svedka (každý vníma skutočnosti vlastnými zmyslami a reprodukuje ich podľa svojho vedomia). I keď svedkyne D. a I. nepotvrdili výpoveď žalobcu a svedka o tom, že by boli prítomné po páde žalobcu, tieto nemali byť priamym svedkom pádu žalobcu, pričom výpoveď žalobcu a svedka H. v tomto smere korešponduje s listinnými dôkazmi ako boli konštatované vyššie.

29. Súd mal v konaní preukázanú aj príčinnú súvislosť medzi vznikom škody (ujmy) na zdraví žalobcu, spočívajúcej vo vytrpenej bolesti pri úraze, strate na zárobku počas pracovnej neschopnosti či nákladov spojených s liečením žalobcu a porušením právnej povinnosti žalovanou 2/, ako výlučnej vlastníčky pozemku, na ktorom k pádu žalobcu v dôsledku jeho nedostatočnej údržby došlo, keďže nebyť porušenia právnej povinnosti (všeobecnej prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka), ku škode na zdraví žalobcu by nedošlo.

30. K úrazu žalobcu došlo na pozemku C-KN parc. č. 4891/1, kat. úz. T. H., ktorý je vo výlučnom vlastníctve žalovanej 2/ (výpis z listu vlastníctva č. XXX, kat. úz. T. H., výpoveď žalobcu, svedka H., vyjadrenie žalovanej 2/) a je verejne prístupný. Uvedená parcela je využívaná pre prístup do predajní, vrátane predajne so základnými životnými potrebami (predajňa žalovaného 1/). Uvedená parcela je zároveň bežne využívaná na parkovanie, o čom svedčia výpovede svedkov I. H. a Z. I., ako aj zápisnica o pojednávaní na mieste samom vykonanom pred okresným súdom (ako bolo konštatované v bode 21. odôvodnenia tohto rozsudku). Uvedené napokon vyplýva i zo skutočnosti, že obrubník na chodníku, ktorý delí tento pozemok od cesty, je znížený, t. j. prispôbený pre prejazd motorovými vozidlami, ako je to zrejmé i z fotografií predložených žalobcom v konaní, čo napokon nerozporovali ani žalovaní. Z uvedeného dôvodu neobstojí obrana žalovaného 2/, že predmetný pozemok nie je určený na parkovanie, nebol ako parkovisko označený. Predmetný pozemok spĺňa charakteristiku verejného priestranstva - ide o priestor prístupný verejnosti bez obmedzenia, ktorý slúži na všeobecné užívanie a ktorý je vo výlučnom vlastníctve žalovanej 2/. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení pritom v rámci výkonu samosprávy v § 3 písm. f) ustanovuje ako jednu z činností obce zabezpečenie údržby verejných priestranstiev. Skutočnosť, že uvedený pozemok nie je považovaný za miestnu komunikáciu preto nezabavuje žalovanú 2/ zodpovednosti za jeho stav a bezpečnosť, a to práve o to viac, keď uvedený pozemok má povahu verejného priestranstva, je verejne prístupný, je využívaný pre prístup do viacerých predajní a žalovaná 2/, ktorá ako vlastníčka pozemku zodpovedá za majetok slúžiaci na verejné účely, jeho používanie neobmedzila. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSR sp. zn. 1Cz 25/86, publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R 36/1988, podľa ktorého aj v prípade, že vlastníč, správca alebo užívateľ pozemku, ktorý nemá povahu chodníka, nie je povinný zabezpečiť úpravu a prispôbenie pozemku pre bezpečnú chôdzu bez ohľadu na to, že je k chôdzi fakticky využívaný, ak by sa na tomto pozemku vyskytovali nebezpečné miesta, ktoré by neboli ani pri zvýšenej opatrnosti viditeľné, je v rámci povinnosti uloženej ustanovením § 415 Občianskeho zákonníka potrebné, aby vlastníč (správca, užívateľ) pozemku terén vhodným spôsobom zabezpečil, napr. jeho ohradením.

31. Nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynulo, že na niektorých plochách pozemku sa z dôvodu jeho nerovností koncentruje voda, ktorá v prípade výskytu teplôt pod bodom mrazu zamrzne a v prípade výskytu snehovej pokrývky nie je možné uvedenú skutočnosť ani pri zvýšenej opatrnosti zaregistrovať, bolo potrebné, aby žalovaná 2/, pokiaľ uvedený pozemok neudržiavala (po celej jeho ploche) ako vlastníčka pozemku tento, resp. nebezpečné miesta na ňom, minimálne vhodným spôsobom zabezpečila, napr. jeho ohradením či upozornením na poľadovicu. Pokiaľ tak žalovaná 2/ neurobila, porušila všeobecnú prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, a teda je daná jej zodpovednosť ako vlastníčky predmetného pozemku v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka za škodu, ktorá v dôsledku porušenia tejto prevenčnej povinnosti vznikla.

32. Vychádzajúc z uvedeného mal odvolací súd preukázanú existenciu všetkých atribútov vzniku zodpovednostného právneho vzťahu žalovanej 2/ za škodu spôsobenú na zdraví žalobcu pri úraze dňa 12. 01. 2015. Odvolací súd zároveň nezistil dôvod pre aplikáciu ust. § 441 Občianskeho zákonníka, keď nezistil porušenie prevenčnej povinnosti i na strane žalobcu. Pokiaľ žalovaní poukazovali na nevhodnú obuv žalobcu, žalobca ako aj svedok H. uviedli, že žalobca mal obutú zimnú obuv. Svedkyňa I. D. pred

okresný súdom síce uviedla, že mal obuté botasky, uvedené však nevedela povedať s istotou. Následne na otázku súdu upresnila, čo sú podľa nej botasky, keď uviedla, že ide o obuv, ktorá je pod členky. Bližšie sa však k obuvi žalobu nevedela vyjadriť. Uvedené nie je spôsobilé spochybniť tvrdenie žalobcu, podporené výpoveďou svedka H. o tom, že žalobca mal obuté zimnú obuv. Iný dôvod, pre ktorý by sa mal žalobca podieľať na vzniku škody tvrdený nebol (žalovaná 2/ poukazovala na porušenie predpisov žalobcom v súvislosti s parkovaním motorového vozidla, ktoré však bližšie nešpecifikovala, keď odvolací súd zároveň dodáva, že žalobca nebol v daný deň vodičom motorového vozidla) a tento odvolací súd nezistil.

33. Podľa § 444 Občianskeho zákonníka, pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

34. Podľa § 446 Občianskeho zákonníka, náhrada za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti poškodeného sa posúdi a suma tejto náhrady sa určí rovnako ako úrazový príplatok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

35. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“), náhrada za bolesť sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná zistenému poškodeniu na zdraví, priebehu liečenia alebo odstraňovaniu jeho následkov.

36. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z., náhrada za bolesť sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za bolesť sú ustanovené v prílohe č. 1 v I. a III. časti.

37. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku (§ 7 a 8).

38. Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z., výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa odseku 1, za jeden bod a výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro smerom nahor.

39. Podľa § 1 opatrenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 15/2014 Z. z. výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2014 za jeden bod je 16,48 eura.

40. Podľa § 85 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16, ktorý v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania bol uznaný za dočasne práceneschopného, má nárok na úrazový príplatok od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti, ak má nárok na náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti podľa osobitného predpisu alebo nárok na výplatu nemocenského z nemocenského poistenia.

41. Podľa § 86 zákona č. 461/2003 Z. z. úrazový príplatok sa poskytuje za dni.

42. Podľa § 87 zákona č. 461/2003 Z. z. suma úrazového príplatku je

a) 55% denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 84 od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti vzniknutej v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania do tretieho dňa tejto dočasnej pracovnej neschopnosti,

b) 25% denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 84 od štvrtého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti vzniknutej v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

43. Podľa § 84 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. denný vymeriavací základ zamestnanca na určenie sumy úrazových dávok uvedených v § 13 ods. 3 písm. a) až e) a na určenie sumy rehabilitačného a

rekvalifikačného je podiel súčtu vymeriavacích základov zamestnanca, ktorý dosiahol u zamestnávateľa zodpovedného za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania neobmedzených podľa § 138 ods. 6 dosiahnutých v rozhodujúcom období a počtu kalendárnych dní rozhodujúceho obdobia a zaokrúhľuje sa na štyri desatinné miesta nahor. Rozhodujúce obdobie na určenie denného vymeriavacieho základu zamestnanca, ktorý utrpel pracovný úraz alebo sa u neho zistila choroba z povolania v období, v ktorom nedosiahol 90 dní nemocenského poistenia zamestnanca, za ktoré sa platí poistné na nemocenské poistenie, pred dňom, v ktorom utrpel pracovný úraz alebo pred dňom, od ktorého bola zistená choroba z povolania, je obdobie od vzniku nemocenského poistenia do dňa predchádzajúceho dňu, v ktorom utrpel pracovný úraz alebo od ktorého bola zistená choroba z povolania. Na určenie rozhodujúceho obdobia platí § 54 ods. 1, 2, 9 a 10 rovnako; skutočnosť rozhodujúca na určenie rozhodujúceho obdobia je deň utrpenia pracovného úrazu alebo deň, od ktorého sa zistila choroba z povolania.

44. V rámci náhrady škody si žalobca uplatnil nárok na náhradu za bolesť vo výške 1.648,- eur. Bolesťou sa rozumie ujma spôsobená poškodením zdravia, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov. Náhrada za bolesť sa poskytuje jednorazovo. Súd preto priznal žalobcovi nárok na náhradu škody, prihliadajúc k ohodnoteniu vytrpenej bolesti, vykonanému lekárskeho posudkom MUDr. W. X., praktičkej lekárky pre dospelých zo dňa 18. 05. 2015, vo výške 1.648,- eur za 100 bodov, pri výške hodnoty bodu pre rok 2014 v sume 16,48 eura, a to za zlomeninu tela ramennej kosti. Súd mal preukázané, že žalobca pri úraze dňa 12. 01. 2015 utrpel zranenie tak ako je uvedené v predmetnom lekárskom posudku. Žalovaní výšku bolestného nerozporovali. Žalobca zároveň preukázal, že v súvislosti s vypracovaním lekárskeho posudku mu vznikli náklady vo výške 15,- eur, ktorých výšku a dôvodnosť žalovaní rovnako nespochybovali.

45. Žalovaní napokon nenamietali ani výšku žalobcom uplatnenej náhrady za stratu na zárobku v súvislosti s poklesom príjmu žalobcu počas pracovnej neschopnosti žalobcu v spojení s uvedeným úrazom. Žalobca bol práceneschopný od 12. 01. 2015, od 12. 01. 2015 do 15. 01. 2015 bol hospitalizovaný, uznaný za práceneschopného bol od 17. 10. 2015, ako to vyplýva z lekárskeho záznamu zo dňa 09. 10. 2015. Žalovaní dĺžku pracovnej neschopnosti nerozporovali. Žalobca si uplatnil náhradu za stratu na zárobku podľa § 446 Občianskeho zákonníka za 260 dní (za trvanie pracovnej neschopnosti ku dňu 29. 09. 2015, keď zmena žaloby, ktorou si žalobca uplatnil i náhradu za stratu na zárobku do 16. 10. 2015 nebola okresným súdom pripustená), na účely preukázania výšky vymeriavacieho základu žalobca predložil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Považská Bystrica č. 200-002746-CA02/2015 zo dňa 09. 02. 2015, z ktorého vyplýva výška vymeriavacieho základu 9.6093 eur. Nakoľko táto bola uplatnená v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a zákona č. 461/2003 Z. z., odvolací súd považoval nárok žalobcu aj v tejto časti za dôvodný.

46. Žalobca si napokon uplatnil náhradu za výdavky spojené s liečením, a to náklady na pohonné hmoty vo výške 19,91 eur, ktoré mu vznikli v súvislosti s cestou z nemocnice (po prepustení z hospitalizácie) dňa 15. 01. 2015 a v súvislosti s kontrolami zdravotného stavu vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Žilina dňa 05. 02. 2015 a 26. 02. 2015, ktorých realizáciu preukázal lekárskeho potvrdením. Výšku uvedených nákladov žalovaní rovnako nerozporovali.

47. Nakoľko žalovaná 2/ nenamietala výšku uplatnenej náhrady škody a ani nepožadovala vykonať dokazovanie v tomto smere, a teda táto nebola medzi stranami sporná, súd vychádzal z predložených dôkazov žalobcu a rozsudok okresného súdu vo vzťah k žalovanej 2/ zmenil a žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.316,17 eur.

48. Podľa § 517 ods. 1 prvá veta, ods. 2 Občianskeho zákonníka dlžník ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

49. Podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, účinného ku dňu 09. 01. 2016 (začiatku omeškania žalovanej 2/ s plnením peňažného dlhu) výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

50. Súd žalobcovi priznal i úroky z omeškania zo žalovanej sumy, nakoľko žalovaná 2/ sa dostala do omeškania s plnením peňažného dlhu voči žalobcovi. Žalobca si úroky z omeškania uplatnil dňom nasledujúcim po doručení žaloby žalovanej 2/. I keď žalobca žalovanú 2/ vyzval na plnenie ešte pred podaním žaloby, nepreukázal kedy bola daná výzva žalovanej 2/ doručená, preto za kvalifikovanú výzvu

možno považovať doručenie žaloby žalovanej. K doručeniu žaloby žalovanej 2/ došlo dňa 08. 01. 2016 a počnúc nasledujúcim dňom sa žalovaná dostala do omeškania. Súd preto žalobcovi priznal úrok z omeškania zo sumy 2.316,17 eur vo výške 5,05 % ročne od 09. 01. 2016, keď základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky bola k danému dňu určená vo výške 0,5 %, a teda výška úrokov z omeškania k danému dňu bola 5,05 %.

51. Vychádzajúc z vyššie uvedených zistení a záverov odvolací súd rozsudok okresného súdu vo vzťahu k žalovanej 2/ zmenil a žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.316,17 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne z tejto sumy od 09. 01. 2016 do zaplatenia, všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Súd, vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná 2/ je obec, ktorej príjmy a výdavky sú upravené rozpočtom obce, s čím môže byť spojená vyššia administratívna záťaž, uložil dlhšiu lehotu na plnenie - 30 dní.

52. Nakoľko odvolací súd vo vzťahu k žalovanej 2/ zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej, podľa § 396 ods. 1, 2 C. s. p. nanovo rozhodol o trovách (odvolacieho i prvoinštančného) konania. O nároku na náhradu trov rozhodol odvolací súd pri aplikácii ust. § 255 C. s. p., podľa ktorého súd prizná náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Úspešnou stranou konania bol žalobca, a to v celom rozsahu, preto mu súd priznal voči žalovanej 2/ nárok na náhradu trov (prvoinštančného i odvolacieho) konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania následne rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

53. Vo vzťahu k žalovanému 1/ odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výrokoch I., II. pre nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie ako vecne správny potvrdil.

54. O trovách odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanému 1/ odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, 2 C. s. p. Úspešnou stranou odvolacieho konania bol žalovaný 1/, a to v celom rozsahu, preto mu súd voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

55. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. čo do uloženia povinnosti žalobcu zaplatiť Slovenskej republike titulom preddavkovaných trov sumu 13,20 eur predstavujúcu náhradu za použitie služobného motorového vozidla, odvolací súd zrušil, keď neboli splnené podmienky pre vydanie takéhoto rozhodnutia. V zmysle § 259 C. s. p. má osoba, ktorej vznikne pri dokazovaní povinnosť, ktorá je spojená s výdavkami inej osoby, rovnaké práva pri ich uplatnení ako svedok. V prípade trov, na znášanie povinnosti ktorých súd zaviazal žalobcu však neboli splnené podmienky, nakoľko nešlo o trovy spojené s dokazovaním - išlo o trovy spojené s vykonaním hlavného pojednávania mimo sídla súdu. Ide zároveň o výdavky, ktoré sú spojené priamo s činnosťou súdu, a teda nie je možné požadovať ich náhradu.

56. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 C. s. p.)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 C. s. p.)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 C. s. p.)